

አብ ጎረባብትና ዘሎ ፖለቲካዊ ዘይምርግጋኡ፡ ኣነኽ ንሕናኽ? ኢልና ናብ ውሽጥና ክንርእ 'ምበር፡

ብንሕና ንሓይሽ ነብስና ከነታልል ኣይግባእን።

ከም ሰብን ከም ሕብረተ-ሰብን ብኩለንተናኻ ቅሱን ህይወት ክትመርሖ፡ ከም ሃገር ከአ ተረጋጊእካ ሓሲብካ ኣስተውዒልካ፡ ስትራቴጂን ስልትን ቀሪጽካ ተረዳዲእካ ሓቢርካ ናብ ተግባር ክትወፍር፡ ዝድለ ውጽኢት ረኺብካ እጩይ ክትብል ሃገራዊ ሰላም ምህላው ኣዝዩ ወሳኒዮ። ከም ሰብ ነብስኻ ዘይትመርሖ፡ ሕሉፍ ህልውን መጻእን ዘይተገናዝብ፡ ካብ ርድኢትካን ምርጫኻን ወጻኢ ይብሉ ኣለው ወይ ይበሃል ኣሎ እናበልካ ካልኣት ናብ ዝጎተቱኻ ትኸይድ ልኩም እንተኾንኻ፡ ይረዳእካ ኣይረዳእካ ናተይ ትብሎ ፖለቲካዊ ይኹን ማሕበራዊ መንነት ዘይብልካ ካብ ሳዕሪ ብላዕ እንሰሳ ዘይትሓይሽ ሰብ ምኻንካዩ ዘመልክት።

ወዲ-ሰብ ኣካል ኣምሳል ማሕበራዊ እንሰሳዮ። ካብ ናይ ካልኣት እንሰሳታት ዝተፈልዩ ናይ ፈጣሪ ህያብ ግን ኣለዎ። ሕማቕን ጽቡቕን፣ ዝጠቕሞን ዝጎድኦን፣ ፈታውን ጸላእን ዝመምየሉ ሓንጎል። ነዚ ከምዚ ዝበለ ልግሲ ተፈጥሮ ናብ ረብሓኡ ለዊጡ ሕጉስ ኮይኑ ብቕሳነት ክነብር ዘኸእሎ ረቂቕ ግን ከአ፡ ማንም ፈላጥዮ፡ በዓል ገንዘብዮ፡ ሓይሊ ኣለኒ ጉልበት ኣለኒ ዝብል ምኩሕ ከሕድጎ ዘይኸእል ህያብ ብልክዑ ዘይምጥቃም እንተሃልዮ ግን፡ ገለ ጸገም ኣጋጢምዎ ኣሎ ክትብል ዘድፍርዮ። ናይ ምሕሳብን ምግንዛብን ጉድለት ወይ ድማ ባርነት ብፍቓዱ ክቕበል ዝድርኽ ዓሚቕ ፖለቲካዊ ድኸነት።

መጀመርያ ንሰብ ሰብ ዘብሎ ሰብኣዊ ፍጡር ምኻኑ ከም ዝኾነ ዘየከራኸር ስነ-ፍልጠታዊ ሓቂዮ። ይኹን ግን ብዘይምርጫኡ ናብዛ ገነብረላ ዘለና ዓለም መጻኡ። ብዘይምርጫኡ ብሕጊ ተፈጥሮ ካብዛ ዓለም ብሞት ክሳብ ዝሰናበት፡ ህይወት ትሓቶ መሰረታዊ ጠለባት ክምልስ ኣለዎ። ወይ ንምምላስ ኩሉ ግዜ ክቃለስ ኣለዎ። ከምቲ ብሓደ ኢድካ ምጥቓዕ ዘይከኣል ኣብዛ ዓለም ክሳብቲ ሕጊ ተፈጥሮ ዝፈቐደልካ ዕድመ ንምጽናሕ፡ በይንኻ ብድሌትካን ውሳኔኻን ጥራሕ ክትግም ዝከኣል ኣይኮነን።

ንሰኻ ንካልኣት ተድልዮም፡ ካልኣት ድማ ንዓኻ የድልዮኻዮም። ንሰኻ ካብ ካልእ ትደሊ እቶም ካልኣት ከአ ካባኻ ይደልዩ። እዚ ናይ ህንካን ሃባን ህይወት ምዕራይ፡ ሕጋውን ቀጻልነት ዘለዎን ክኸውን ኣብ ፖለቲካዊ ደሞክራሲ ግዱስ ምኻን፡ ብተግባር ምውሳኔ የድሊ። ኣብ ሃገራዊ፡ ከባብያዊ፡ ዞባዊ ኣህጉራውን ዓለማውን ፖለቲካዊ ጉዳያት ክትሳተፍ፡ መሰልካ ከተረጋግጽ ድማ፡ ደረጃ ኣካዳሚያዊ ትምህርትኻ፣ ነገራዊ ሃብትኻ፡ ኣካላዊ ግዝፍኻ፡ ቋንቋኻን ሕብርኻን እንታይ ይኹን እንታይ ብዘየገድስ፡ ኣብ ገዛእ ነብስኻ ከባቢኻን ሃገርካን ዝምልከት ፖለቲካዊ ዛዕባታት፡ ግደፈኒ ይትረፈኒ ይሕለፈኒ ዝብል በለጻዊ መንገዲ ገዲፍካ ብሓሳብን ብተግባርን ክትዋሳእ ኣለካ።

እዚ ብደረጃ ውልቀ ሰብ ክግበር ኣለዎ ተባሂሉ ተጠቐሱ ዘሎ፡ ብእኩብ ብደረጃ ሕብረተ-ሰብውን ዘገልግልዮ። ሕብረተ-ሰብ ከም ሕብረተ-ሰብ ኣብ ፖለቲካዊ ማሕበራዊ፡ ባህላዊ ጉዳያቱ ብቐጥታን ብዝኣምኖም ውክልቱን ኣቢሉ ዕዱም ተሳታፊ ዘይኮነ፡ ይኸውን ኣይኸውንን የዋጽእ ኣየዋጽእን ኣብ ዝብል ተኻቲዑ፡ ወሳኒ፡ ፈጻሚ ኣፈጻሚ ኮይኑ ክርከብ ኣለዎ። ሕብረተ-ሰብ ሰላም፡ ማሕበራዊ ፍትሕ፡ ከመይነት ፖለቲካዊ ምሕደራ ናይ ፖለቲካዊ መሰል ተጸባዪ ወይ ተመጽዋቲ ክኸውን ኣይግባእን። ኩሉ ዓቕሚታት ምስኡ ከም ዘሎ ተገንዚቡ፡ መሰለይ ረብሓይ ክብረተይ ኣሕለፈ ኣይህብን ኢሉ ዝምገት ክኸውን ኣለዎ።

ሃገር መንዩ እንተተባሂሉ ቅድሚት ዝመጽእ ሰብዮ። ሰብ ዘይብሉ፡ በዓል ቤት ዘይብሉ መሬት ሃገር ክበሃል ኣይከኣልን። ሰብዮ ንመሬት ፍልጠቱን ጉልበቱን ኣፍሲሱ ዘልመዓ። ሰብዮ ንሓንቲ ልኡላዊት ሃገር ካብ ወረርቲ ዝከላኸለላ። ሰብዮ ዝጥቀመላ፡ ዝነብረላ። መሬት ንሰብ ኣየልመዖን፣ ኣይነብረሉን፣ ኣይከላኸለሉን። መሬት ግሉዝ ነገርዮ። ኣይሃረብን ኣይሰምዕን። ወዲ-ሰብ ግን ህይወት ዘለዎ እንታይ ክረክብ እንታይ ክገብር ከም ዘለዎ ዝፈልጥ፡ ልዑል ናይ ምሕሳብ ተኸእሎ ዘሎ ወናኒ ናይታ መሬት ኮይኑ፡ ዝኾነ ዝሕጎስ፣ ዝሓዘን፣ ዝጸግብ፣ ዝጠሚ፣ ዝውለድ፡ ዝወልድ ዝመውት ክበር ፍጥረትዮ።

ስለዚ ሃገር ክበሃል እንከሎ ሰብን መንበሳዊኡን፡ ሰብን ሰብኣዊ ክብሩን፡ ሰብን ልኡላዊ ፖለቲካዊ ስልጣኑን እንታይ ይመስል ኣሎ፡ ከመይ ይነበር ይነባበር ኣሎ ማለት ምኻኑ ብንቕሓት ብኣፍልጦ ክውንን ይግባእ። ሰብ ከየኸበርኩ፡

ህይወት ሰብ ብዙይ አገባብ ከይትጠፍኦ ከይተኸላኸልካ ከይዓቀብካ፡ ሃገር ሃገር ዝብል ጎስጓስ እንተተደጋገመ ካብ ተራ ጽውጽቶይ ዝሓልፍ ዝጨበጥ ቁም-ነገር ክህልዎ ኣይኸእልን።

በዚ መንጽር ሃገሪ ኤርትራ ናይ ኩሎም ኤርትራውያን ዜጋታትን ማሕበራዊ ውዳቤታትን ሓባራዊት ጽላልያ። እቲ ሓደ በዓል ቤት እቲ ካልእ ንና። እቲ ሓደ ቀዳማይ ዜጋ እቲ ካልእ ካልኣይ ዜጋ። እቲ ሓደ ካብ ጸጋታታ ዝያዳ ተረባሒ እቲ ካልእ አገልጋሊ። እቲ ሓደ ፖለቲካዊ አንፈት ቀላሲ፡ ወሳኒ፡ አማሓዳሪ፡ እቲ ካልእ ተጸባዪ ዝተባህሎ ደጋሚ ተመጽዋእቲ ክኸውን ኣይግባእን። ኣብ ዓውዲ ፖለቲካ ብፍላጥ ይኹን ብዘይፍላጥ ኣብ ውልቀ ሰባን ኮነ ጉጅለታት እምነት ምግባር ንበይኑ ኣይሰርሕን። እቲ እምነት መቆጻጸሪ ሕጊ ክረክብ ኣለዎ። ፖለቲካዊ እምነት ብዘይተሓታትነት በሃምነትዮ። ካብ ግዳማዊ መግዛእቲ ናብ ዘቤታዊ መግዛእቲ ተሰጋጊርና ንኸፍሎ ዘለና ዋጋ፡ ውጽኢት ፖለቲካዊ እምነት ብዘይመቆጻጸሪ ሕጊ ምጅኑ ክስቆረና ይግባእ።

ብናይ ምሉእ ህዝቢ ተሳትፎ፡ ናይ ኣሸሓት መስዋእትን መውጋእትን ብዝተናወሐ ደማዊ ኩናት ዝመጽኡት ሃገርና ኤርትራ ሎሚ፡ ብዘይ ዝኸነ ከውሊ፡ ብአንጻር ዝነበረ ባህግን ዝተኸፍለ መስዋእትን ናብ ናይ ዜጋታታ መቓብር ትቕየር ኣላ። ዜጋታትን ማሕበራዊ ውዳቤታትን ኤርትራውያን ብሓደ ፖለቲካዊ ውድብ፡ ብሓደ ሓጋጊ፡ ፈጻምን ፈራድን ትካላት ዘለውዎ ስርዓተ መንግስቲ ዘይኮነ፡ ብሓደ ሰብ ንግዝኣሉ ዘለና ሕሱም ኣዝዩ ሕሱም ወቕቲዮ።

እዚ ከምዚ ዝበለ ብዊንታ ሓደ ሰብ ዝውሰን ፖለቲካዊ ምሕደራ ብኣጋ ሱር ከይሰደደ ክማሐ ዝነበሮዮ። መሪሕነት ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ናይ ሎሚ ሰማዊ መንግስቲ ህግደፍ፡ ህዝባዊ ኣረኣኢያ ዘይብሎም፡ ንተቓለስቲ ህዝብታት ኤርትራ ዘይውክሉ፡ ኣብ ድኸነትናን ቃንዛናን ናይ ምንባር ሕልሚ ዘለዎም ውዲተኛታትዮም ዝብል ፖለቲካዊ ገምጋማዊ ሚዛን ዘየነበረውን ኣይኮነን። መግቓዕቲ፡ ወደሰቲ፡ መሲሎም ሓደርቲ፡ ተንበርክኹቲ፡ ሰብኣዊ ሕልናኦም ዝሸጡ ኣምለኹቲ ላዕለዎይ ኢድ ሓዞም ዘውደኹድኹሉ መድረኽ ስለ ዝነበረ ግን፡ እቲ ረዚን ትሕዝቶ ዝነበሮ ሓላፍነታዊ ኣስተምህሮ ከምቲ ዝድለ ቀልቢ ብዙሓት ክስሕብ ኣይከኣለን።

እቲ ዜጋታትን ማሕበራዊ ውዳቤታትን ብከፋፊልካ ግዛእ ድሑር ሜላ፡ ኣስታት 328 ዓመታት፡ ወደሰትን ኣምለኹትን ረኺቡ ላዕለዎይ ኢድ ሓዞ ምቕጻሉ ከኣ፡ ካብ ኩሉ ዘደንጹ ፖለቲካዊ ተርእዮዮ። ካብቶም ወደሰትን ኣምለኹትን ዝበዝሑ ኣብ ገድሊ ዘሕለፍዎ ዕድመ ዝጽብጽቡ፡ ከም ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ፕሮግራም ዝወነኑ፡ ዘወቱ፡ ዝኒየቱን ዝሕርኹም ዘዕገቡን ሰባት ምጅኖም ድማ ከመይዮ እዚ ጉዳይ ክትብልን ክትግረምን ይዕድመኻ።

ዝወፈረሉ ተልእኾ ብግቡእ ዝፈልጥ፡ ናተይ ዝብሎ ፖለቲካዊ መንነትን ማሕበራዊ መሰረትን ዘለዎ ሰብ፡ ብቐዳምነት ነገራት ብሓይሊ ሓሳብ ብምትዕግጋብ ምምሕዳር ኣብ ዝብልዮ ዝኣምን። ህዝባዊ ኣክብሮትን ትሕትናን ዝተላበሰዮ። ከምዚ ዓይነት ተጋዳላይን ተመክሮ ገድልን ነቲ ውልቀ ሰብ ጥራሕ ዘይኮነ ሃገራዊ ክብሪዮ።

ብአንጻሩ፡ ህዝቢ እንታይዮ ዝጠልብ ዘሎ ብግቡእ ከይተረደእ፡ ብስመ ይጋደሉ ኣለው ናብ ገድሊ ዝተጸንበረ፡ ኣብ መሳርዕ ገድሊ ምስ ኣተወ ኣፍልጦኡ ዘየስፈሐ፡ ትርጉም ሰብኣዊ ክብሪ፡ ህዝባዊ ልኡላውነትን ወሳኝነትን እኹል ኣገንዝቦ ዘይጨበጠ፡ ግን ከኣ ኣብ ብዙሕ ዓውደ ውግኣት ስለ ዝተሳተፈ ብኡ ጥራሕ ዝኾርዕን ኣብኡ ዝነብርን ሰብ ምስ ዝኸውን ከኣ ንዕኡ ክሳራ ንህዝቢ ከም ህዝቢ ድማ ፖለቲካዊ ሕፍረትዮ።

እወ ነዚ ፖለቲካዊ ዕላማዚ ብምዕዋት ንህዝቢ ካብ ዘለዎ ፖለቲካዊ ጭቆና፡ ድሕረትን ድኸነትን መቐሕ ከውጸኦዮ ዝብል ራእይ ዘይብሉ፡ ብኣይክእልን ነብሱ ኣትሒቱ ንካልኣት ሰባት ኣብሊጹ ክርኢ ዝገብር ፖለቲካ ዝተመልመለ፣ ዝተባህለካ ግበር እናተባህለ ነዊሕ ዕድመ ዘቐጸረ ሰብ፡ ንግድምና ገድሊ ከም ፖለቲካዊ ፕሮግራም፡ ከም ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ምሕደራ ዘረጋገጸ ደጋጊሙ ክገልጸ ክንዮተሉ ምስማዕ መግለጺ ሃገራዊ ፖለቲካዊ ድኸነትዮ። እቲ ሰብ ነቲ ናይ ዓመታት ናይ ቃልሲ ተመክሮኡ ካብ ትእዛዝ ምፍጻም፡ ምትዕስ ተኩስካ ድማ ሰብ ምቕታል ወጻኢ፡ ፖለቲካዊ ደሞክራሲ ማለት እንታይ ማለትዮ? ክብረት መሰረታዊ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መስል ማለት እንታይን ብኸመይ ዝትርጎምንዮ? ፍትሓዊ ኣረኣኢያ፡ ህዝባዊ ኣረኣኢያ ማለት እንታይ ማለትዮ? መባእታዊ ኣፍልጦ ከምዘይወነን ንግድምናኡ ብግቡእ ከምዘይተጠቐመሉ ከም ዝኸሰረ ዝሕብርዮ።

ብግድምና ገድልን ውዕሎ ዓውደ ውግኣትን ዝጀሃር፡ ብተግባር ኣብ ውልቀ ሰብ ዘምልኽ ተመክሮ ገድሊ ብቐጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ ንህዝቢ ዝጎድእ ዘድሚ ምበር ዝጠቐም ፋይዳ የብሉን። መራሒና ምበር መምርሒና፣ ሃገርና ምበር

ህዝብና፡ ብላዕሊ ንዝመጽእ ትእዛዝ፡ ሕራይ ምበር ስለምንታይ ዘይፈልጡ፡ ነዊሕ ዓመታት ኣብ ገድሊ ብምጽናሖም ፖለቲካዊ ብቕዓት ዘረጋገጹ ዝመስሎም ወገናት ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ዝፍጽምዎ ዘለው በደል ይቕረ ዝበሃሎ ኣይኮነን።

ከምቲ ኣርበኛ የማነ ተስፋገርግስ " ሳሕል ወፊርና እንታይ ኣምጺእና?" ክብል ብሕቶ መልክዕ ዝገለጸ፡ ብዙሕ ዓመታት ተጋዲላ እንታይ ውጽኢት ኣምጺኡ? ንነብሰይ እንታይ ኣገዚያ? ንህዝበይ እንታይ ኣምጺኡሉ ኢሉ/ኢሎም ኣብ ክንዲ ዝሓቱ ብዘይ ዝኾነ ሕጋዊ መቆጻጸሪ ናይ ሓደ ሰብ ስርዓት ክረርው ጸኒሖምን ኣለውን። ናቶም ኣማራጺ ሓሳብ የብሎምን። እንተ-ዝህልዎምውን መጻውቲ ሜዳ የለን። ከምኡ ምዃኑ ግን ንዓታቶም ዘጨንቆም ኣይኮነን።

ኢሳያስ ንዝበሎ ከም ዘለዎ ተቐቢሎም "ብንሕና ንሱ" እናተመርሑ ሃገራዊ ፖለቲካና ከምዚ ኢሉ ክሕመስ፡ ስድራ ቤታት ክብተናን ክጸንታን ኣብ ምግባር ብምሉእ ዓቕሞም ንጥፍኣት ክዋስኡ ጸኒሖም። ናይ ኢሳያስ ሓሳብ ኩሉ ቅኑዕ፡ ንኢሳያስ ዓገብ ዝብል ርእይቶ ኩሉ ትሕቲ ሃገራዊ፡ ከዳዕ እናበሉ ንፍጹም መላኺ ሰማዊ መንግስታዊ ጉጅለ ኣጅኻ ክብሉ ጸኒሖም። ኢሳያስ ንመቃነዩ ስልጣን ዘገልግል'ዩ ኢሉ ብዝመሃዞ ከም ሕብሪ ነፋሒቶም ክገላበጥ እንከሎ፡ ኣብ ክንዲ ኣይፋል ዓገብ፡ ዘዝበሎም ክብሉ፡ ግበሩ ዝበሎ ድማ ይገብሩ ኣለው።

ንኣብነት ዶብን ባድመን ምክንያት ብምግባር፡ ኮሚሽን ዶብ ዝወሰነልና ባድመ ከይተረከብና፡ ኣጀንዳ ምጥያስ ደሞክራሲያዊ ትካላት ኮነ መደባት ልምዓት የለን ብምባል ንክንድዚ ዝኣክል ግዜ ብህዝቢ ከላግጽ ጸኒሑ ዶብ ንኡስ ነገር'ዩ ካብኡ ዝዓቢ ኣጀንዳ ኣለና ብዝብል ሃገራዊ ክድዓት ብዝመስል ኣንፈቱ ኣብ ዝቐየረሉውን ክልብሙን ክቃወሙን ኣይከኣሉን።

ሕጂ ድማ፡ ነቲ ኣብ ልዕሊ ጎረባብቲ ህዝብታት ዘለዎም ዕሙት ጽልኢ፡ ከም ቅኑዕ ፖለቲካዊ ራእይን ፖለቲካዊ ንቕሓትን ዝወነኑ ኢትዮጵያ ሓዊ ኣትይዎ። ፕረዚደንት ሱዳን ካብ ስልጣኑ ተኣልዩ። ኢትዮጵያን ሱዳንን እንኳን ከምኡ ኮና ተሓመሳ። ኣብ ኤርትራ ግን ዕግርግር የለን። ውሑስ ሰላም'ዩ ዘሎ። እዚ ንፖለቲካዊ ብቕዓትን ህዝባዊ ሓልዮትን ወዲ ኣፈወርቂ ዘርኢ'ዩ እናበሉ ዕድመ ስልጣን ኢሳያስ ንምንዋሕ ዝከኣሎም ኩሉ ይገብሩ ኣለው። ከምዚ ንዓለም ገረሞ ኮይናዮ ዘለና ክንከውን ንዝገበረ ብቐንዱ ጸረ-ህዝቢ ኢሳያስ ኣፈወርቂ'ዩ። እዞም ብግድምና ገድሊ ዝጀሃሩ ፍትሓዊ ኣረኣኢያ ዝረሓቐም ወገናት ግን፡ ኣብ ክንዲ ንመሰሎምን ንፍትሕን ዝጣበቑ፡ ኢሳያስ ንኢትዮጵያ ዘሪግዎ፡ ንሱዳን ጸፊዕዎ፡ ንኤርትራ ኣኸቢርዎ ...ወዘተ እናበሉ የሻድንዎ ኣለው። ንቐታሊኡ ዝውድሱ፡ ብምብትታን ካልኣት ህዝብታት ፍሰሃ ዎ ደስታ ዝስመዖ ሰብ ወይ ሰባት ኣብ ናይ ኣተሓሳስባ ባርነት ዝኣተው ጥራሕ ክኾኑ ኣለዎም። ምክንያቱ ልዕሊ ካልእ ብምብትታን ህዝብታት ኤርትራ ሕገ-ሰነድ ምዃናም'ዩም ዝሕብሩ ዘለው። ስለዚ ኣብ ጎረባብትና ዘሎ ፖለቲካዊ ዘይምርግጋእ፡ ኣነኽ ንሕናኽ ኢልና ውሽጥና ክንርኢ ምበር፡ ብንሕና ንኣይኽ ድኹም ኣተሓሳስባ ነብስኻ ምትላል ኣይግባእን።

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍና፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፡ 12-04-2019